

Qui se'n cuida?: Com redissenyar una política democràtica

Joan C. Tronto. Barcelona: Raig Verd Editorial, 2025. 144 p.

Toni Vilà Mancebo¹

ORCID: 0009-0006-0808-8782

Per citar: Vilà Mancebo, Toni. (2026). [Ressenya del llibre *Qui se'n cuida?: Com redissenyar una política democràtica*, de Joan C. Tronto]. *Revista de Treball Social*, 230, 251-253. <https://doi.org/10.32061/RTS2026.230.12>

Vaig descobrir l'obra de Joan C. Tronto a partir de la lectura del llibre de la professora Victoria Camps *Tiempo de cuidados* (Barcelona, Arpa Editores, 2021), elaborat en plena pandèmia de la COVID-19. En aquesta obra de referència, Camps coincideix amb diversos postulats centrals de Tronto, com ara la idea que la cura és una realitat universal, que no pot quedar confinada a l'àmbit privat i que constitueix un element essencial per al bon funcionament de la democràcia. Nogensmenys, Camps desenvolupa en la publicació esmentada la idea que la cura ha de complementar la justícia i orientar les polítiques públiques d'una societat democràtica.

Joan C. Tronto (1952) és doctora en Ciència Política per la Princeton University, ha estat professora a la University of Minnesota i al Graduate Center, City University of New York. És una politòloga nord-americana i una de les principals referents internacionals en l'àmbit de l'ètica de la cura. La seva obra ha tingut una gran influència en la teoria política contemporània, especialment a través de les seves publicacions en què defensa la centralitat de la cura en l'organització de les societats democràtiques. Al llarg dels darrers anys ha impartit diverses conferències a Barcelona i a altres ciutats de l'Estat espanyol. Vaig tenir l'oportunitat d'assistir a una de les seves intervencions més recents, celebrada a Madrid el novembre de l'any passat, en la qual va exposar les seves propostes sobre com redissenyar una política democràtica.

L'obra objecte d'aquesta ressenya és el llibre *Qui se'n cuida?: Com redissenyar una política democràtica* (Barcelona, Raig Verd Editorial, 2025) de Joan C. Tronto, traducció al català de l'original anglès *Who Cares?: How to Reshape a Democratic Politics* (2015). Aquesta obra constitueix una aportació clau a l'ètica de la cura i a la reflexió sobre com situar les pràctiques de cura al centre de la política democràtica.

El llibre inicia amb un pròleg molt complet d'Iris Parra Jounou (1989), infermera, poeta i traductora, que ofereix un recorregut pel trajecte intel-

1 Institut de Govern i Polítiques Públiques, Universitat Autònoma de Barcelona. antonvilam@gmail.com

lectual de l'autora amb l'objectiu d'introduir el lector en el seu pensament i en el debat contemporani sobre la cura, mitjançant un repàs de les diferents etapes de l'obra de Tronto. A partir de la presentació del concepte d'ètica de la cura, Parra aprofita aquesta introducció, clara i pedagògica, per contextualitzar el pensament de Tronto dins l'evolució del feminisme polític, que ha passat de reclamar la igualtat dins del model liberal a qüestionar l'ideal d'individu autosuficient que sustenta aquest model. Parra també assenyala que, si bé la teoria de la cura de Joan C. Tronto pot aplicar-se més enllà del context nord-americà, la seva aplicabilitat presenta dificultats culturals i pràctiques. Igualment, recull diverses crítiques que qüestionen alguns aspectes del seu enfocament, especialment el seu fort arrelament en l'anàlisi de gènere i en el marc del liberalisme occidental, així com la complexitat que comportaria implementar els profunds canvis institucionals que proposa. Malgrat aquestes objeccions, Parra sosté que el debat posterior ha contribuït a ampliar i matisar la proposta de Tronto, mostrant que els principis de la cura poden adaptar-se a contextos diversos i esdevenir una eina rellevant per repensar les polítiques públiques i les responsabilitats socials.

Centrant-nos ara en el contingut pròpiament dit del llibre *Qui se'n cuida?*, la professora Joan C. Tronto desenvolupa una reflexió profunda sobre la cura i la seva rellevància política a través de quatre apartats centrals, que es presenten de manera sintètica a continuació.

El primer apartat, "Qui se'n cuida", parteix de la constatació que la cura ha estat històricament relegada a l'àmbit privat i associada al treball femení, fet que n'ha comportat la invisibilització i la manca de reconeixement social. Tronto mostra com aquesta situació ha generat desigualtats estructurals, ja que les responsabilitats de cuidar recauen de manera desproporcionada en dones, famílies i col·lectius precaritzats. L'autora sosté que aquesta distribució desigual no és accidental, sinó conseqüència d'un model social i polític que desvalora la dependència i la interdependència humanes. Així mateix, pensa que la determinació de la millor manera de tenir cura depèn de l'establiment d'un procés democràtic. La idea forta d'aquest apartat és que la cura és una activitat fonamental per al sosteniment de la vida social i que, per tant, ha de ser reconeguda com una responsabilitat col·lectiva i política.

El capítol "Quan entreguem la cura, haurem de redefinir la democràcia" aprofundeix en les implicacions polítiques d'aquest plantejament. Tronto argumenta que integrar la cura en el centre de la vida pública implica revisar la concepció mateixa de la democràcia. Les democràcies liberals s'han construït sobre la figura d'un ciutadà autònom i autosuficient, deixant en segon pla la vulnerabilitat i la dependència que caracteritzen la condició humana. Davant d'aquest model, l'autora proposa situar la interdependència com a principi fonamental de la vida democràtica. Això exigeix redistribuir responsabilitats entre persones, comunitats i institucions per garantir que tothom pugui donar i rebre cures en condicions dignes. Aquest requisit és un eix fonamental del model.

Amb "Cura, S. A.", la reflexió es desplaça cap a una anàlisi crítica de la mercantilització de la cura en les societats contemporànies. Les tasques de cuidar, cada vegada més externalitzades, s'han convertit en serveis sotmesos a la lògica del mercat, sovint caracteritzats per la precarietat laboral i la manca de reconeixement professional. Aquest procés reforça desigualtats socials i globals, ja que gran part d'aquest treball recau en dones immigrants o en col·lectius econòmicament vulnerables i, al mateix temps, el mercat tendeix a orientar-se a oferir serveis principalment a persones amb recursos. L'autora sosté que la cura no pot ser considerada simplement una mercaderia, sinó un bé social essencial que requereix regulació pública, reconeixement institucional i una redistribució més justa.

Finalment, "Portar a la pràctica la revolució del 'tenir cura amb'" planteja el repte de traslladar aquests principis a la pràctica social i institucional. Tronto proposa avançar cap a una concepció de la cura compartida ("tenir cura amb") que impliqui la participació activa de ciutadania, institucions i comunitats. Aquest canvi requereix reformes en les polítiques públiques, en l'organització dels serveis i en els valors que orienten la vida democràtica. Només integrant la cura com a principi estructural, conclou l'autora, serà possible construir societats més justes, inclusives i sostenibles, capaces de reconèixer la interdependència que sosté la vida col·lectiva.

En el context actual d'una societat en transformació, marcada per l'envelliment demogràfic i per una elevada complexitat social, que s'enfronta a una crisi del model de cures, les aportacions de Tronto tenen una rellevància especial per al treball social, ja que ofereixen un marc teòric i ètic que permet repensar tant el model d'atenció com la pràctica professional més enllà d'una visió merament assistencial o burocràtica de les cures. Situar la cura al centre de l'acció pública implica reconèixer la interdependència humana com a principi bàsic de la intervenció social i reforçar el paper dels professionals com a agents clau en la garantia de drets i en la construcció de respostes col·lectives davant les necessitats socials. Així, el pensament de Tronto contribueix a dotar el treball social d'eines conceptuals per analitzar les desigualtats vinculades a la distribució de les cures i per impulsar pràctiques professionals més reflexives, crítiques i orientades a la justícia social.